

Dítě poškozené trestným činem (oběť) a jako jeho svědek

V trestním řádu lze nalézt ustanovení, která se týkají jen určitého okruhu poškozených nebo svědků. U nich vyžaduje trestní řád specifický postup. Připomínáme konkrétně ta, která se v procesu trestního řízení týkají dětí.

Výslech osoby mladší patnácti let

Věková i mentální úroveň osob mladších patnácti let vyžaduje diferencovaný přístup a zvláštní znalosti při jejich výslechu, zejména pokud jsou tyto osoby vyslýchány za situace, kdy jsou zároveň poškozenými (zvláště ohledně některých trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti).

Trestní řád zakotvuje odchylky výslechu osob mladších patnácti let, ovšem jedině v případě, že jsou vyslýchány o okolnostech, jejichž oživování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat jejich duševní a mravní vývoj. Výslech je třeba provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat.

K výslechu se přibere pedagog nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu. Může-li to přispět k správnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče.

Přítomnost rodičů u výslechu osoby mladší patnácti let je tedy jen fakultativní a nemůže nahradit nezbytnost přibrání pedagoga nebo jiné osoby uvedené výše. Přítomnost rodiče či rodičů je vyloučena naopak v případě, že rodiče zároveň ve věci mají postavení svědka, jsou na věci zainteresováni jako poškození anebo dokonce by mohlo přicházet v úvahu jejich trestní stíhání. Totéž platí i v případě, pokud je možno učinit závěr, že osoba mladší než patnáct let nebude v přítomnosti rodičů schopna nebo ochotna vypovídat pravdu.

Výslech osoby mladší než patnáct let musí být proveden tak, aby již výslech nebylo nutné v dalším

průběhu řízení opakovat. Výslech je v praxi zpravidla prováděn již v přípravném řízení a neměl by být v dalších fázích řízení, není-li to nutné, opakován.

Zvláštní pozornost, kterou trestní řád věnuje výslechu osob mladších než patnáct let, se dále promítá i v dalších ustanoveních trestního řádu (např. je-li vysvětlení požadováno od nezletilého, je třeba o úkonu vyrozumět jeho zákonného zástupce; to neplatí, jestliže provedení úkonu nelze odložit a vyrozumění zákonného zástupce nelze zajistit).

Ochrana osobních údajů a soukromí osob mladších osmnácti let

Trestní řád stanoví, že nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného, který je osobou mladší osmnácti let. Stejná ochrana se poskytuje i poškozenému staršímu osmnácti let, jestliže byl vůči němu spáchán trestný čin kuplířství nebo šíření pornografie nebo některý z trestných činů proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti nebo proti rodině a mládeži.

Zveřejnění obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů nebo jiných informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by umožnily zjištění totožnosti takového poškozeného je zakázáno. Pravomocný rozsudek nesmí být v zásadě zveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích s uvedením jména, popřípadě jmen, příjmení a bydliště takových poškozených.

Nerespektování těchto ustanovení může být postíženo jako správní delikt s peněžitou sankcí až 1.000.000,- Kč, resp. 5.000.000,- Kč (spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem) nebo dokonce jako trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji.

Pramen: webové stránky Nejvyššího státního zastupitelství